

Muhamed Pilav, direktor Uniprometa, otkriva čarolije ugrađene u novu zgradu

Prepolovljeni troškove energije

Sarajevski Unipromet je na svojoj novoj zgradi napravljenoj u sarajevskom naselju *Koreja* ugradio prozore sa tri stakla i tri dihtunga. Između njih su komore koje su ispunjene argonom i ti prozori, po riječima Uniprometovog direktora Muhameda Pilava, imaju duplo veći koeficijent toplotne izolacije nego bilo koji drugi prozor.

ISKORIŠTENE IZOLACIJE

- Njemačka je prva u Evropi donijela zakon, koji stupa na snagu naredne nove godine, da se na novoizgrađeni objekat ne smije ugraditi prozor koji nema tri stakla. Iako kod nas nema takvih propisa i nema subvencioniranja takve gradnje, a ti su prozori duplo skuplji od klasičnih, mi smo ih ugradili zato što ne treba u 21. vijeku praviti zgrade kakve su se pravile u 20. Osim toga, u sve podove smo ugradili termoizolacione materijale koji i štede energiju i služe kao termoizolacija.

Koji su to materijali?

- Svi podovi su sastavljeni prvo od sloja stiropora debelog pet centimetara, pa sloja folije i preko toga parket ili keramičke pločice.

Kakve su fasade?

- Na fasadi smo, prvi put u Sarajevu, a vjerovatno i u BiH, ugradili 15 centimetara termofasade, a koristili smo i takozvani *termoblok* za zidanje. Tako je na našoj zgradi minimalna debljina zida 35 centimetara, a u svim slojevima zida su korišteni termomaterijali.

Znači, u građevinu se ponovo

Osim za stanare, koristi od ovakvih zgrada jako su velike za cijelo društvo jer se smanjuju i uvoz energenata i zagađenje

vraća ono što je bilo, otprilike u austrougarsko doba - zid od pola metra...

- Razlika je u tome što se sad prave višeslojni zidovi jer, ako je zid urađen u samo jednm sloju, onda nema dovoljno veliki koeficijent termoizolacije. Zato se rade najmanje dvije vrste materijala, a idealno je da se radi i više slojeva od više vrsta materijala. Kod nas je sa unutarnje strane klasični termomalter zbog održavanja, pa cigla koja je termoblok, a sa vanjske strane su stiropor ili kamena vuna. Stiropor je korišten na većini površine, ali iznad prozora sa vanjske strane korištena je kamena vuna koja ima i termoizolaciona i protivpožarna svojstva, a koristi se i kao termoizolator u visokim pećima i na sličnim mjestima gdje su temperature veće i od hiljadu stepeni. U našu zgradu je ugrađeno i najracionalnije grijanje, toplotnom energijom se snabdijeva iz gradske toplane koja kao energent koristi plin i ima veći

koeficijent iskorištenja.

Jeste li izračunali koliko će zbog svih ovih materijala stanari trošiti manje energije?

- Utrošak bi trebao biti manji za oko pedeset posto, što znači da će automatski za pedeset posto biti manji i trošak. Međutim, termoizolaciju treba posmatrati i ljeti i zimi. Mi smo, recimo, u svoju zgradu samo zbog trenda ugradili klima uređaje i to takozvane *inverter klime* koje troše znatno manje energije od klasičnih. Ali termika zgrade je urađena tako da se stan uopće ne mora klimatizirati.

STIŽE BAUHAUS

To je klima i za grijanje i za hlađenje?

- Ona je i za grijanje i za hlađenje, tako da ju je racionalno koristiti i u nekim prelaznim periodima kad se ne isplati uključivati grijanje preko gradske toplane, a služi i kao rezerva u slučaju kvara. Ovdje treba naglasiti da do sada pričamo samo o koristi za čovjeka koji stanuje u tom stanu. Međutim, isto tako, koristi od ovakvih zgrada jako su velike za cijelo društvo jer se smanjuje ukupna potrošnja energije, a sve energente, naftu, plin, mi uvozimo. Još veća korist je to što se smanjuje i zagađenje.

Šta je bilo sa izdavanjem Vašeg poslovnog prostora za jed-

nu marku, o čemu smo razgovarali prije nekoliko godina?

- Nismo uspjeli naći ni jednog zakupca iako smo tad, prije tri godine, cijelu proizvodnu halu od 8.000 kvadrata izdavali za jednu marku. Ne kvadrat marka, nego cijela hala... Puno novaca smo uložili na oglašavanje, oglase smo objavili u *Ekonomistu* i *Financial Timesu*, međutim, nismo uspjeli naći ni jednog zakupca, što dokazuje da je privredni ambijent u BiH veoma loš i da strani investitori nisu zainteresirani da organizuju bilo kakvu proizvodnju. Mi smo i pretpostavili da će se to desiti, ali smo to uradili više zbog toga da bi animirali domaću javnost da se donesu ekonomske mjere koje će promijeniti stanje. Na žalost, ta naša poruka nije prepoznata. **Kakva je, po Vašem mišljenju, trenutna situacija, bolja ili gora nego tad prije tri godine?**

- Gora je nego tada, međutim mi nismo čekali. Dio prostora koje smo nudili u zajam prodali smo *Bauhausu* i vrlo brzo ćemo biti svjedoci investicije od dvadesetak miliona eura, bit će otvoreno više od 200 radnih mjesta, a bit će otvorena i vrata domaćim proizvođačima da snabdijevaju *Bauhaus* koji ima prodajne centre širom Evrope.

Šta je Bauhaus?

- Oni su evropski lider u snabdijevanju građana i obrtnika svim materijalima za građenje i opremanje po sistemu *uradi sam*. U svom asortimanu imaju puno proizvoda iz programa firme *Žica* i iz programa prerade drveta kojeg *Unipromet* i *Žica* zajedno razvijaju. Izvršit ćemo i malu modernizaciju u preradi žice u *Žici*, gdje smo većinski vlasnici, a pokrenuli smo proizvodnju namještaja i sličnih finalnih proizvoda od drveta. ●

Mobitel pali radijatore

- Sve stanove u svojoj zgradi opremili smo švedskim kalorimetrima na daljinsko očitavanje i korisnik može sa daljine regulisati temperaturu u stanu. Ako se, na primjer, čovjek vraća sa puta na kojem je bio tri, četiri mjeseca, u tom periodu je mogao grijanje staviti na nulu i plaćati samo režijske troškove, *pasivno grijanje* iz drugih stanova. A onda kad se vraća, može već sa aerodroma uz pomoć mobitela uključiti grijanje u stanu - ilustruje Muhamed Pilav.